

ประติมากรรมนุ่มสู่การเรียนรู้ของเด็กพิเศษ

The soft sculptures of interactive learning for special needs children

กาญจนา ชลสุวรรณ

Kanchana Cholsuwat

วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Suphanburi College of Fine Arts Bunditpatanasipa Institute

E-mail: seedadam@hotmail.com

Received May 14, 2020; Revised August 25, 2020; Accepted September 25, 2020

บทคัดย่อ

การสร้างสรรค์ประติมากรรมนุ่มสู่การเรียนรู้ของเด็กพิเศษ ได้รับแรงบันดาลใจจากภาพลายเส้นของเด็กพิเศษในกลุ่มเด็กออทิสติกและกลุ่มบกพร่องทางปัญญา โดยนำความงามที่ไม่สมบูรณ์ของภาพลายเส้น เพิ่มและลดทอนรูปทรงองค์ประกอบใหม่ สร้างคุณค่าทางความงามด้านศิลปะในรูปแบบสามมิติ ประกอบด้วยรูปทรงอิสระ ผิวสัมผัสนุ่มนวล สีสันสดใส เชื้อเชิญให้เข้าสัมผัสเพื่อเรียนรู้ในเชิงศิลปะ การร่วมกันสร้างสรรค์ผลงานระหว่างผู้สร้างสรรค์กับเด็กพิเศษในครั้งนี้ เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

การสร้างสรรค์ผลงานเป็นไปตามลำดับขั้นตอนและมีความพิถีพิถัน เพื่อให้ได้รูปทรงที่มีความงาม แข็งแรงปลอดภัย เก็บรายละเอียดด้วยการเย็บมือ ความพิถีพิถันตั้งใจจริงในการสร้างสรรค์ผลงาน ต้องการสื่อสารสาระระหว่างผู้สร้างสรรค์กับกลุ่มเด็กพิเศษและผู้ชมผลงาน และคาดหวังความก้าวหน้าในการพัฒนาผลงานทางด้านศิลปะร่วมสมัยกับการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม เป็นแหล่งเรียนรู้แบบใหม่ที่สามารถซึมซับรสนิยมในเชิงศิลปะในรูปแบบประติมากรรมนุ่มที่เข้าสัมผัสได้ โดยมีการจัดแสดงนิทรรศการเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

คำสำคัญ: ประติมากรรมนุ่ม; ลายเส้น; การเรียนรู้ร่วมกัน; เด็กพิเศษ

ABSTRACT

This project provides colorful soft sculptures for special needs students to observe, touch and explore. The sculptures are inspired by "imperfect" drawings of the children themselves, who are on the autistic and cognitive spectra. The artists build upon the aesthetic and thematic strengths of the children's art, which often display the depth and power of a pure, innocent mind.

The child's concept is transformed into three-dimensional form, enhancing its most effective features and altering the weaker elements. The resulting three-dimensional sculpture, with its soft texture and abundant color, invites touching and exploring with the hands as well as with the eyes. The sculpture becomes a new tactile experience that stimulates the child's imagination and creativity. It is a creative exchange between the children and the adult artist, and the children can see their own contribution to the artistic creation.

The step-by-step process of creating the sculptures, including the collection of fabric and all the hand sewing, demands meticulousness and determination. It is a cooperative effort that communicates the combined vision of children and adult artists. The soft sculptures can become part of a new, interactive learning center. They will be exhibited in Thailand and abroad.

Keywords: Soft sculpture; Drawing; Interactive Learning; Special needs children

บทนำ

การเรียนรู้ซึ่งกันและกันในประสบการณ์ทางศิลปะระหว่างเด็กพิเศษและผู้สร้างสรรค์ ทำให้เห็นถึงความสามารถทางศิลปะโดยเฉพาะเรื่องของการวาดเส้น ลายเส้นแสดงออกจากความใส่ใจ ความรู้สึกนึกคิดที่ตรงไปตรงมา บางอย่างที่ค้างภายในใจแสดงออกทางการวาดเส้น ความหมายที่คาดเดายาก ประกอบกับรูปทรงที่มีความแปลกตา จากการทำซ้ำ ๆ เกิดจากจินตนาการที่เชื่อมโยงในสมองที่มีความผิดปกติ ในรูปทรงที่บิดเบี้ยว ซึ่งพวกเขาอาจมันออกมาจากใจและจินตนาการที่ไร้ข้อจำกัด สิ่งที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่เรียนรู้ร่วมกันทำให้ได้รูปแบบความงามในความไม่สมบูรณ์ เกิดภาพผลงานที่สามารถนำไปต่อยอดสร้างรูปทรงใหม่ในรูปแบบประติมากรรมนุ่ม รูปทรงวงกลมที่เขียนซ้ำ ๆ ของเด็กพิเศษกลุ่มหนึ่งที่เกิดจากจินตนาการจากเกมที่เขาสบายชอบ

การต่อยอดโดยการสร้างพื้นที่ที่สามารถนั่งเล่นด้วยกัน คล้ายเป็นเกมอันใหม่ที่สัมผัสได้และสามารถเล่นร่วมกันได้ ความนุ่ม ความอบอุ่น คือแนวคิดหลักทางการแสดงออกของศิลปะ เกิดสัมผัสที่อ่อนโยน เชื่อมโยงมิตรภาพที่อบอุ่น การเชื่อมโยงกันระหว่างผู้สร้างสรรค์และรูปทรงที่เกิดจากการ

วาดเส้นของเด็กพิเศษ เน้นเรื่องความงามทางศิลปะสร้างเป็นแหล่งเรียนรู้ ที่สามารถเสริมสร้างจินตนาการให้กว้างไกล เด็ก ๆ มองเห็นคุณค่าในผลงานและเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

ประติมากรรมนุ่ม ขนาดปรับเปลี่ยนไปตามพื้นที่ เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีความอ่อนนุ่ม ภายในโครงสร้างที่แข็งแรง ปลอดภัย เชื่อเชิญให้สัมผัสอย่างใกล้ชิด ซึมซับเนื้อหาเรื่องราวจากผู้สร้างสรรค์กับภาพวาดลายเส้นของเด็กพิเศษ จัดองค์ประกอบด้วยรูปทรง พื้นผิว และสีสันทาจากธรรมชาติ ซึ่งเหมาะสมกับวัยเด็ก ซึ่งเด็กที่กำลังเจริญเติบโตต้องการเรียนรู้เรื่องราวของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สิ่งสำคัญที่คำนึงถึงคือการสร้างพลังเชิงบวก กระตุ้นให้เห็นคุณค่าในการมีส่วนร่วมสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ มีความสำคัญด้านอารมณ์และสติปัญญา ผู้สร้างสรรค์ได้นำศิลปะเข้าไปสู่โรงเรียนเด็กพิเศษเพื่อมอบการเรียนรู้ทางศิลปะให้มีความกว้างขวางมากยิ่งขึ้น เพราะศิลปะสามารถถ่ายทอดความรู้สึกที่ตื้นเขินและสร้างประสบการณ์ทางความสุขและสิ่งใหม่ ๆ ให้กับชีวิตได้ พญ.พัชรินทร์ สุคนธาภิรมย์ ณ พัทลุง กล่าวว่า “เรารู้กันอยู่แล้วว่า ศิลปะสามารถช่วยให้รู้สึกผ่อนคลายและสนุก คนไทยส่วนใหญ่ มักจะเข้าใจว่านั่นคือที่มาของคำว่าศิลปะบำบัด ซึ่งถูกเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น จริง ๆ แล้วศิลปะที่นำมาใช้ในการบำบัดสามารถทำได้มากกว่านั้นมาก ในต่างประเทศศิลปะบำบัดไม่ได้หยุดแค่การผ่อนคลาย บางครั้งไม่สนุกด้วยซ้ำ แต่ทำเพื่อเปิดประตูเข้าไปสู่ปัญหา เผชิญหน้าแล้วเรียนรู้ที่จะจัดการหรือลงมือทำอะไรบางอย่างเพื่อเปลี่ยนแปลงชีวิตให้มีความสุขขึ้น” (กองสาราณียกร, 2555) เมื่อชีวิตมีความสุขขึ้นเป็นเรื่องที่ดีและเป็นเรื่องสำคัญในการดำเนินชีวิต การร่วมกันสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะระหว่างผู้สร้างสรรค์กับเด็กพิเศษ เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์และการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ความหมายของพื้นที่แห่งการเรียนรู้

พื้นที่แห่งการเรียนรู้ในความหมายที่กล่าวถึงคือพื้นที่แห่งความรักความอบอุ่นและการสร้างมิตรภาพที่งดงาม เกิดการเรียนรู้และซึมซับความอ่อนโยนของความนุ่มในประติมากรรม รูปภาพและสีสันทาสวยงามเหมาะสมกับวัยเด็กเสริมสร้างจินตนาการให้กับพวกเขาได้โลดเล่นไร้พรมแดน รูปทรงและสีสันทาส่งถึงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีสีสันสดใส คุณค่าที่ได้รับจากแหล่งเรียนรู้คือความซาบซึ้งทางความงามทาง เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในการสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง การซึมซับทางศิลปะในรูปแบบเข้าสัมผัสได้เป็นมิติการเรียนรู้ที่เกิดจากสัมผัสด้วยกายและใจ ชัดเกล่าจิตใจให้อ่อนโยน และสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่น สร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างมิตรภาพที่งดงาม

ลักษณะของประติมากรรมนุ่มและผลงานการสร้างสรรคของศิลปิน

ประติมากรรมนุ่มแตกต่างจากงานประติมากรรมคือการเลือกใช้วัสดุที่มีความอ่อนนุ่ม เช่น ผ้า เชือก และไหมพรม รวมทั้งวัสดุอื่น ๆ ที่มีสัมผัสนุ่มนวล การศึกษาผลงานของศิลปินเป็นการเปิดประสบการณ์ให้ได้รับรู้ ค้นหาศึกษากระบวนการและแนวความคิดอย่างมีระบบ การลำดับขั้นตอนและการเลือกใช้วัสดุเป็นสื่อในการสร้างสรรค์ให้เกิดผลงานสักหนึ่งชิ้นนั้น ตัววัสดุและโครงสร้างเป็นหัวใจหลักที่สามารถตอบโจทย์ความคตินั้นไปสู่ผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายได้ ปัจจัยสำคัญที่ควร

ทำการศึกษาผลงานของศิลปิน คือแนวทางการสร้างสรรค์ที่ชัดเจนและมีความต่อเนื่อง โดยที่ศิลปินได้รับจากแรงบันดาลใจและที่มาจนเกิดแนวความคิดต่อยอดไปสู่การสร้างสรรค์ผลงาน ในท้ายที่สุดศิลปินทำการลำดับความคิดจนเป็นรูปธรรมให้ผู้ชมได้สัมผัสรับรู้ศึกษาวิธีการสร้างสรรค์ โดยมีศิลปินที่ค้นหาวิธีในการสร้างสรรค์และพัฒนาประติมากรรมนูน เริ่มจากยุคพ็อพ อาร์ต จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีความหลากหลายในการนำเสนอผลงาน และได้นำมาศึกษาและเกิดเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ดังนี้

Claes Oldenburg

เป็นประติมากรชาวอเมริกันที่เกิดในสวีเดน ศิลปินสร้างวัตถุแปลกใหม่ โดยวัสดุที่คุ้นเคยในชีวิตประจำวันให้มีความแปลกใหม่โดยการขยายขนาดสัดส่วนของวัตถุนั้นให้มีขนาดใหญ่เกินจริงแบบเหนือจริง ทำให้ผู้คนที่ได้เข้าสัมผัสเกิดการยอมรับว่าวัตถุที่สร้างสรรค์นั้นมีผลต่อความรู้สึก จากที่เราใช้สอย หรือรับประทานของเหล่านั้น แต่เมื่อกลับกลายมาเป็นงานศิลปะที่มีขนาดใหญ่โต ตั้งตระหง่านปะทะสายตาและความรู้สึก ทำให้เกิดการสื่อสารระหว่างผู้ชมและวัตถุชิ้นใหม่ที่เกิดขึ้น คือการกลับค่าวัตถุที่เคยใช้สอยเมื่อมีขนาดผิดปกติทำให้รู้สึกไม่คุ้นชิน

Ernesto Neto

เป็นศิลปินในแนวความคิด งานของเขาให้ผู้ชมได้เข้าสัมผัส รูป กลิ่นและการเข้าสัมผัส ผลงานศิลปะของเน็ตโต สร้างประสบการณ์เรื่องของการประสาทสัมผัส ผลงานประติมากรรมนูนของเขามักสร้างเป็นประติมากรรมนูนที่ให้ผู้ชมมีปฏิสัมพันธ์ แนวความคิดของเขาคือเพื่อนำพื้นที่ทางธรรมชาติกลับเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ นำเสนอด้วยรูปทรงที่เรียบง่าย ขนาดของผลงานในบางชิ้นงานมีขนาดใหญ่จัดเต็มห้องนิทรรศการ ผู้เข้าชมผลงานสามารถแบ่งเป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่ต้องการเดินชมรอบ ๆ แค่มสัมผัสทางสายตา ส่วนกลุ่มที่สองต้องการเข้าไปภายในสัมผัสที่ลึกซึ้งซึ่งสัมผัสความรู้สึกที่ศิลปินต้องการถ่ายทอด รูปทรงที่เรียบง่าย ประทับความรู้สึก กลิ่น สี และความนุ่มดึงดูดให้ผู้ชมเข้าสัมผัสภายในผลงาน วัสดุสีอ่อน เบา เรียบ ยืดหยุ่น มีความละมุนละไมของค่าสีอ่อน วัสดุจากธรรมชาติและกลิ่นเครื่องเทศต่าง ๆ เชื้อเชิญให้ผู้ชมเข้าสัมผัสผลงานของเขา และเกิดประสบการณ์ของกายสัมผัสผ่านสู่ทางใจได้อย่างลึกซึ้ง ทำให้เกิดความเข้าใจในแนวความคิดของศิลปินได้มากยิ่งขึ้น

ผู้สร้างสรรค์ได้ รับผิดชอบต่อความคิดของเอร์เนตโต เนตโต เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบให้ผู้ชมเข้ามาสัมผัสได้ ผู้ชมผลงานมีส่วนร่วมในงานเป็นสำคัญ วัสดุที่ใช้เน้นความเรียบง่ายและสัมผัสที่นุ่มนวล เอร์เนตโต เน้นการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในกายสัมผัสระหว่างงานและผู้เข้าชม ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวความคิดที่ต้องการสร้างพื้นที่ทางสัมผัสเรียนรู้ของพื้นที่ผิวความนุ่ม อ่อนโยน และสร้างความสุขทางใจผ่านรูปทรงและสี งานสร้างสรรค์ประติมากรรมกับเด็กพิเศษเป็นในแนวทางเดียวกันคือต้องการให้ผู้ชมได้เข้ามาสร้างประสบการณ์ในการสัมผัส การเย็บด้วยมือ

สามารถสร้างสรรค์ผลงานที่ทรงพลัง และมีคุณค่าเชื่อมโยงแนวความคิดและจินตนาการให้โลดแล่นไปตามเส้น สี รูปทรงของผลงาน

ภาพที่ 1 Ernesto Neto, 'phitohumanoids' (2007) ผ้าใยสังเคราะห์ กำมะหยี่ บรจุเม็ดโฟม แปรผันตามพื้นที่ (Courtesy of Tomio Koyama Gallery and Gallery Koyanagi. Photo: ©Keizo Kioku)

ที่มา: Mini Berlin. (2011). *Humanoids*. Retrieved April 20, 2017, from: <https://mimiberlin.com/humanoids/>

วัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์ผลงาน

เพื่อแสดงการต่อยอดสร้างสรรค์ผลงานร่วมกันระหว่างผู้สร้างสรรค์กับเด็กพิเศษในรูปแบบประติมากรรมนุ่ม โดยเรียบเรียงกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนุ่ม นำเสนอแนวทางที่ทำให้เด็กพิเศษเกิดการเรียนรู้และมีสนิยมเชิงศิลปะ

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างความคิดค้นกับเด็กพิเศษเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานร่วมกัน การวาดอะไรก็ได้ ทำให้พวกเขาเกิดความผ่อนคลายมากกว่าการตั้งโจทย์และความคาดหวัง สิ่งนี้เกิดจากการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เมื่อกระบวนการวาดเล่นหรือวาดเส้นเสร็จสิ้นลง จากการสังเกตพบว่าช่วงเวลาแต่ละคนไม่มีความแน่นอน ความฉับไวความเชื่องช้าเป็นไปตามบุคลิกแต่ละบุคคล เพราะฉะนั้นทุกอย่างไม่สามารถคาดเดาได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้น รูปร่างที่พวกเขาขีดเขียนจะเป็นอย่างไร สิ่งนี้เป็นเรื่องที่น่าตื่นเต้น เพราะนั่นหมายความว่า สิ่งที่จะเกิดเป็นประติมากรรมนุ่มนั้นกำลังเริ่มต้น การหาข้อมูลเพิ่มเติมคือการสนทนาเกี่ยวกับภาพที่วาด เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ประติมากรรมนุ่ม นำภาพลายเส้นของเด็กพิเศษที่มีลักษณะรูปทรงกลมต่อกันเป็นระเบียบ รูปทรงมีการเชื่อมโยงเข้าหากันโดยจินตนาการมาจากเกมซึ่งเป็นแรงบันดาลใจ และต่อยอดแนวความคิดของผู้สร้างสรรค์ที่ต้องการสร้างสรรค์ที่นั่งเล่น

ร่วมกันเป็นการเล่นเกมที่สามารรถสัมผัสได้และไม่รู้สึกโดดเดี่ยวเกิดการสร้างมิตรภาพ เพราะเด็กส่วนใหญ่ในปัจจุบันมักมีโลกส่วนตัวจ่ออยู่กับเกม ไม่สนใจต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก ประติมากรรมนุ่มเน้นเสริมสร้างประสบการณ์การสัมผัสและการเรียนรู้สิ่งใหม่และการมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ ซึ่งได้เรียนรู้พื้นที่แห่งใหม่เสมือนเกมอันเป็นที่ชื่นชอบของพวกเขา

ยางโนรยอนต์เป็นโครงสร้างหลักที่มีคุณสมบัติแข็งแรง ยืดหยุ่น หลังจากทำความสะอาดแล้วบรรจุเศษผ้าเพื่อโครงสร้างที่แข็งแรง การใช้เศษผ้าช่วยให้เกิดน้ำหนักและไม่เกิดการหลุดตัว ชั้นแรกหุ้มด้วยผ้าเพื่อยึดรูปทรงให้แข็งแรง เพิ่มความหนาด้วยใยสังเคราะห์ กันความชื้นรอบนอกด้วยหนังเทียม จากนั้นเย็บตกแต่งเพิ่มมิติแบบนูนต่ำ และเพิ่มรายละเอียดต่าง ๆ ด้วยผ้าสีสดใส จัดวางได้หลากหลายรูปแบบสามารถจัดเก็บได้ง่าย กำหนดโครงสร้างให้ตัดกัน การต่อเติมรูปทรงนูนต่ำกับรูปทรงกลมที่เป็นรูปทรงหลักต้องการเน้นให้เกิดจุดเด่นเพื่อเชื้อเชิญการสัมผัสรูปแบบสามมิติ ขนาดลดหลั่นตามลำดับ สร้างที่ว่างให้เกิดจังหวะกับพื้นที่เพื่อให้เกิดความงามของการจัดองค์ประกอบทางศิลปะ

การวิเคราะห์ผลงานกับการเรียนรู้ของเด็กพิเศษ

“Play with me” เป็นชื่อชุดผลงานประติมากรรมนุ่มชุดแรก ต้องการแสดงออกถึงเนื้อหาสาระของการเรียนรู้แบบสัมผัสได้จริงด้วยรูปทรงสามมิติ สีและสิ่งแวดล้อมจากธรรมชาติรอบ ๆ ตัว ช่วยเติมเต็มบางส่วนของที่เป็นด้านลบภายในจิตใจให้กลับกลายเป็นด้านบวก ด้วยความงามทางศิลปะที่ช่วยคำชูจิตใจให้เกิดความแจ่มใสด้วยผิวสัมผัสนุ่มนวลและสีสันดึงดูดความสนใจ การได้สัมผัสทำให้เกิดการซึมซับความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์ที่ต้องการส่งความสุขผ่านเรื่องเล่าในรูปทรง และลายเส้นที่นำมาประกอบสร้างรายละเอียดของผลงาน ความสุขความพึงพอใจก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ค่อยเป็นค่อยไป สีและรูปทรงที่ตกแต่งไว้นั้นสามารถสร้างจินตนาการให้กับผู้ที่ได้เข้าสัมผัส พลังเชิงบวกช่วยขัดเกลาตนเองและผู้อื่นไปพร้อมกัน เกิดความมั่นคงทางใจ มีสุนทรียะทางอารมณ์ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญของการดำเนินชีวิตของมวลมนุษย์

ทรงกลม เป็นองค์ประกอบหลักที่มาจากจินตนาการของกลุ่มเด็กออทิสติกที่มีเนื้อหาสะท้อนให้เห็นถึงการเชื่อมโยงของเกมต่าง ๆ ที่พวกเขาสนใจ หรืออาจเป็นเรื่องราวที่ฝังลึกอยู่ในจิตใจได้สำนึกของพวกเขาก็เป็นได้ การเล่นเกมออนไลน์เป็นการสื่อสารทางเดียวไม่มีการโต้ตอบ เกมทำให้ผู้เล่นเกิดอารมณ์สนองตอบในทางลบไม่สามารถระบายออกมาได้ ข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้นำมาประมวลความหมายใหม่โดยสร้างเป็นเกมที่มีมิติสัมผัสด้วยความนุ่มละมุน สีสันสวยงาม สร้างมิตรภาพที่อบอุ่นจากการแบ่งปันพื้นที่มิตรภาพซึ่งกันและกัน รูปทรงกลมแสดงความรู้สึกถึงความอ่อนโยนเป็นมิตรไมตรีต่อกัน เชื่อมความเข้าใจเผื่อแผ่มีน้ำใจซึ่งกันและกัน เล่นแบบมีมิตรภาพโดยไม่มีใครแพ้หรือชนะ

โครงสร้างโดยรวมเป็นรูปแบบสี่ตัดกัน “สีสำหรับห้องเด็กเล่น ควรจะเป็นสีอุ่น (Warm Tonalities) เพราะช่วยเร่งเร้าให้เด็กได้เบิกบาน และให้เป็นที่พักใจของเด็กด้วย การใช้สีตัดกันโดยให้มีปริมาณมากน้อยกว่ากันก็นับว่าใช้ได้ดี เพราะว่าสีสดๆ เป็นสีที่คล้ายคลึงกับสีในธรรมชาติ เช่นสีท้องฟ้า น้ำทะเล

ดอกไม้ พืช ดวงอาทิตย์และสัตว์ สิ่งแวดล้อมเหล่านี้ช่วยให้จิตใจเบิกบานและเหมาะสมกับภาวะของเด็กที่กำลังเจริญเติบโต” (น.ณ ปากน้ำ, 2522) จากข้อมูลดังกล่าวไว้นั้น สามารถนำมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์โครงสร้างให้กับผลงาน เน้นสิ่งที่แสดงออกถึงธรรมชาติเพื่อความเบิกบานมีชีวิตชีวา ในแนวจิตวิทยาการใช้สีสำหรับเด็กในผลงานชิ้นนี้ ใช้โครงสร้างโดยรวมคือสีเขียว ซึ่งสีเขียวแสดงถึงการเจริญเติบโต ให้ความรู้สึกผ่อนคลาย ปลอดภัย สดชื่น สีสันผลต่ออารมณ์ของเด็กได้เช่นกัน และยังช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางสมองที่ดีขึ้น การเลือกสีจึงเป็นจุดสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้ วางจังหวะสีสดตัดกันเป็นริ้วสลับกันไป เพื่อให้เกิดจังหวะการมองเห็นที่ชัดเจนทำให้โครงสร้างเกิดการประสานกลมกลืนกัน ลายผ้าที่นำมาเย็บปะทับซ้อนกันทำให้เกิดมิติของสี เพิ่มจุดสนใจและแรงดึงดูดจากผู้เข้ามาสัมผัส ที่วางในรูปทรงช่วยให้ผลงาน เกิดความอิสระ และเป็นสิ่งที่สำคัญในการนำไปใช้จริง ซึ่งจากการทดลองให้เด็กได้เล่นและเข้าสัมผัสที่วางตรงกลางทรงกลม สามารถเข้าสัมผัสได้อย่างใกล้ชิด ภายใน ซึ่งคล้ายมีดอกไม้ดอกใหญ่ หรือบ้านหลังเล็กที่แวดล้อมไปด้วยธรรมชาติ ความคาดหวังในการสร้างผลงานครั้งนี้มุ่งเน้นให้เกิดพื้นที่แห่งการเรียนรู้ของเด็กพิเศษสร้างรสนิยมในเชิงศิลปะ ส่งผ่านความสุขและพลังเชิงบวก กระตุ้นให้เห็นคุณค่าของการสร้างงานผลงานทางด้านศิลปะ เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อพัฒนาชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ผลงานชุดที่ 2 “Tale of special child” ได้พัฒนาผลงานให้เกิดมิติที่มีรูปกระตุ้นความสนใจและการสัมผัส ในแบบโลกนิทาน โครงสร้างภายในประกอบด้วยม้านั่งไม้จริงและเก้าอี้ หุ้มทับด้วยใยสังเคราะห์ตกแต่งด้วยผ้า เชือก และหนังเทียม

การจินตนาการที่หลากหลาย การขีดเขียนรูปทรงที่บิดเบี้ยวไม่สมบูรณ์ สร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีความต่อเนื่องจากชุดที่ 1 รูปทรงมีมิติชัดเจนมากขึ้น

ผลสำคัญของการต่อยอดผลงานคือการทำให้เด็กพิเศษมองเห็น และเกิดประสบการณ์ทางการสัมผัส สังเกตภาพวาดในแบบพื้นระนาบสามารถนำมาปรับให้เป็น 3 มิติ เชื้อเชิญให้เข้ามาสัมผัส ความนุ่มที่เต็มไปด้วยสีสน มีชีวิตชีวา ภายในโครงสร้างที่แข็งแรงมั่นคง ตกแต่งภายนอกด้วยรูปทรงจากภาพลายเส้นแบบตัดทอนและรูปทรงอิสระ ผลงานสามารถมองเห็นปริมาตรในแบบลอยตัว มองได้รอบด้าน สร้างเสริมจินตนาการของผู้เข้าสัมผัสถึงผู้สร้างสรรค์ ชิมซบความงามทางด้านศิลปะและเกิดความสุขทางใจเกิดการเรียนรู้เรื่องราวเนื้อหาจากสี เส้น รูปทรง และรายละเอียดที่อยู่ภายในผลงาน สอดแทรกจินตนาการ เสมือนรูปทรงเหล่านั้นมีชีวิต เป็นยอดมนุษย์ เป็นสัตว์ประหลาด หรืออะไรก็ได้ที่ต้องการจินตนาการ การจัดวางผลงานล้อมเป็นวงกลมแสดงให้เห็นถึงการปรับตัวการเชื่อมโยงมิตรภาพให้เกิดขึ้น จากที่มาของพื้นฐานชีวิตและความเป็นอยู่ในครอบครัวที่แตกต่างกัน การนั่งรวมกันเกิดการพบปะพูดคุย มีปฏิสัมพันธ์และมิตรภาพที่อบอุ่น

การเรียนรู้เกิดขึ้นทุกขณะที่เข้าสัมผัสด้วย กาย และใจ สีสันดึงดูดให้เกิดการสัมผัสและเรียนรู้ รูปทรงส่งผลในเรื่องจินตนาการที่ต้องการต่อยอดผลงาน การวาดเส้นและการสร้างสรรคงานศิลปะ ที่

ต้องการต่อยอดจินตนาการ อาจเป็นบรรยากาศในบ้าน เป็นสวนสนุกหรือสถานที่ที่ไม่อาจคาดเดาได้ ซึ่งผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้เปิดกว้างเรื่องการจินตนาการ

สำหรับการเรียนรู้ของเด็กพิเศษ ความคาดหวังนั้นมุ่งเน้นเรื่องความสุขภายในใจซึ่งเป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เพิ่มความสามารถดำเนินการต่อยอดสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดการพัฒนามากยิ่งขึ้น ความสุขเป็นพื้นฐานในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ และเป็นเป้าหมายหลักในการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมนูน

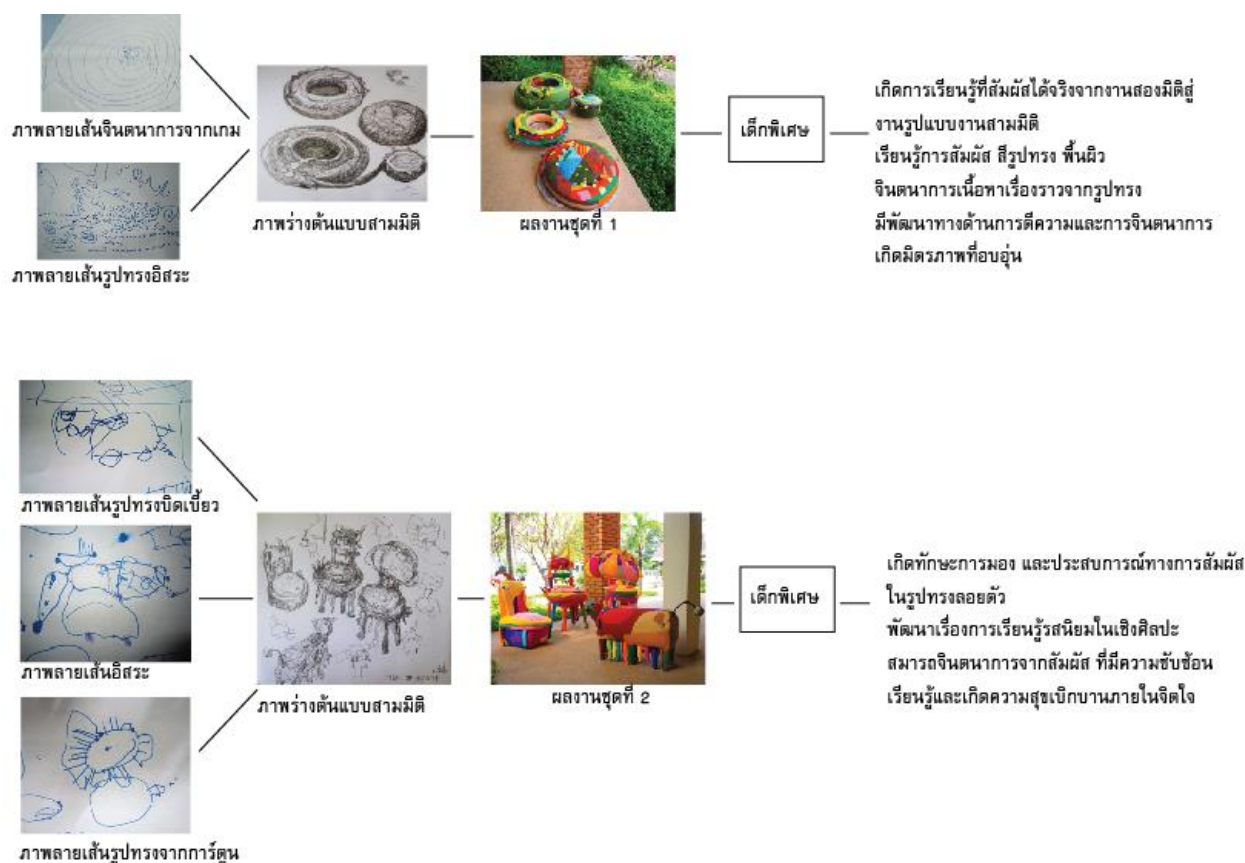
ตารางที่ 1 การเชื่อมโยงผลงานสร้างสรรค์ประติมากรรมนูนสู่การเรียนรู้ของเด็กพิเศษชุดที่ 1

ภาพถ่ายเส้นของเด็กพิเศษ	วัสดุอุปกรณ์	การเชื่อมโยงต่อยอดผลงาน	แนวคิดของผลงาน	การเรียนรู้ของเด็กพิเศษ
ภาพถ่ายเส้นที่มีที่มาจากเกม	ยางในรถยนต์ ผ้า หนังเทียม เชือก ใยสังเคราะห์	ร่างต้นแบบจาก สองมิติให้เป็นสาม มิติ	การเล่นเกมที่สามมิติ สัมผัสได้เกิดมิติภาพ ที่อบอุ่นบนพื้นที่ของ การเชื่อมโยงระหว่าง ผลงานและการสัมผัส	เกิดการเรียนรู้ที่สัมผัสได้ จริงจากงานสองมิติสู่งาน รูปแบบงานสามมิติ สร้าง พลังเชิงบวก จาก เส้น รูปทรง และสีที่นำมาสร้าง องค์ประกอบใหม่ ประสบการณ์ทางสัมผัส สามารถพัฒนาทางด้านการ ตีความ

ตารางที่ 2 การเชื่อมโยงผลงานสร้างสรรค์ประติมากรรมนูนสู่การเรียนรู้ของเด็กพิเศษชุดที่ 2

ภาพถ่ายเส้นของเด็กพิเศษ	วัสดุอุปกรณ์	การเชื่อมโยงต่อยอดผลงาน	แนวคิดของผลงาน	การเรียนรู้ของเด็กพิเศษ
ภาพถ่ายเส้นที่มีที่มาจากรูปทรงปิดเบี้ยว	เก้าอี้ไม้ ผ้า ใยสังเคราะห์ หนังเทียม เชือก	ภาพร่างต้นแบบ สามมิติ	จินตนาการจากรูปทรง ที่บิดเบี้ยว ขาดความ สมบูรณ์เต็มเต็มให้เกิด ความงามที่สมบูรณ์ เพิ่มการเรียนรู้ในเชิง ศิลปะ	การทำให้เด็กพิเศษมองเห็น และเกิดประสบการณ์ ทางการสัมผัส ในรูปทรง ลอยตัว พัฒนาเรื่องการ เรียนรู้ในเชิงศิลปะ การ สร้างจินตนาการจากสัมผัส ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น เกิดพื้นที่แห่งมิตรภาพแห่ง หนึ่งในโลกจินตนาการและ ความจริง

แผนภูมิการเชื่อมโยงผลงานสร้างสรรค์ประติมากรรมนูนสูงสู่การเรียนรู้ของเด็กพิเศษ

สรุป

การสร้างสรรค์ประติมากรรมนูนสูงสู่การเรียนรู้ของเด็กพิเศษ เป็นการสร้างสรรค์ผลงานที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลายเส้นของเด็กพิเศษในกลุ่มเด็กออทิสติกและบกพร่องทางปัญญา สร้างสรรค์ต่อยอดในรูปแบบประติมากรรมนูน รูปทรงตัดทอน แสดงออกตรงไปตรงมาในแบบศิลปะเด็ก เน้นคุณค่าทางจิตใจและการสร้างพื้นที่แห่งเรียนรู้ รวมถึงการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนเด็กพิเศษและโรงเรียนในชุมชนใกล้เคียง เด็กพิเศษเกิดการเรียนรู้ศิลปะตั้งแต่กระบวนการแรกคือการวาดเล่นหรือวาดเส้นเพื่อขีดเขียนจินตนาการตามที่ต้องการ เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ทางการสัมผัสผลงานทางศิลปะแบบประติมากรรมนูน พวกเขาได้สัมผัสการรับรู้ทางการมองเห็นที่เป็นรูปแบบสามมิติ สามารถสัมผัสได้ด้วยกายและใจ การสัมผัสนั้นได้รับพลังเชิงบวก ลายเส้นและรูปทรงที่เป็นผลงานของพวกเขา ประกอบเข้าเป็นรูปร่างรูปทรงใหม่ เกิดความเชื่อมโยงแนวความคิดระหว่างเด็กพิเศษและผู้สร้างสรรค์ สร้างความรู้สึกภาคภูมิใจ และกระตุ้นให้พวกเขาเกิดความเชื่อมั่นใจในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปะในโอกาสต่อไป

ความพิถีพิถันตั้งใจจริงในการสร้างสรรค์ผลงาน สามารถสื่อสารสาระระหว่างกลุ่มเด็กพิเศษและผู้ชมผลงาน มองเห็นคุณค่าและที่มาจากการสร้างสรรค์ของเด็กกลุ่มหนึ่งที่สังคมเรียกกันว่าเด็กพิเศษ ให้ความเห็นความพิเศษมากมายที่มีในตัวตนของพวกเขา เด็กพิเศษมีพลัง มีความกล้าที่จะสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ เมื่อได้รับการส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจัง ซึ่งในการสร้างสรรค์ผลงานในครั้งนี้ต้องการใช้ศิลปะเชื่อมโยง กระตุ้นให้ผู้คนในสังคมร่วมกันค้นหาความพิเศษของเด็กพิเศษให้เขาได้มีความภาคภูมิใจและเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาศักยภาพของชีวิตได้อย่างมั่นใจ

ผลลัพธ์ที่ได้คือเด็กพิเศษได้เรียนรู้ศิลปะและมีความภาคภูมิใจในการสร้างสรรค์ผลงาน พวกเขาเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถและการต่อยอดในเชิงศิลปะ ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่ได้พัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานที่มีรูปแบบประติมากรรมนุ่ม โดยได้ค้นคว้าหลักการและเรียบเรียงกระบวนการสร้างสรรค์ไว้เพื่อเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาและผู้สนใจ ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางเลือกในการสร้างสรรค์งานศิลปกรรมร่วมสมัย เผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อส่งต่อประสบการณ์การสัมผัสแห่งความสุขให้เกิดขึ้นแก่ผู้อื่นในวงกว้าง

การที่เด็กพิเศษมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์นั้น เกิดประสบการณ์ร่วมกัน การปรับตัวเข้าหากัน มองเห็นความคิดและการแสดงออกที่สามารถนำมาเชื่อมโยงต่อยอดให้เกิดเป็นประติมากรรมนุ่มในรูปแบบศิลปะร่วมสมัย ผู้สร้างสรรค์เฝ้าดูการลากเส้นของพวกเขาด้วยความตื่นเต้น พวกเขา รอคอยผลงานที่มีมิติใหม่ ทั้งสองกระบวนการเชื่อมโยงด้วยหัวใจ ผลงานสร้างสรรค์จึงแสดงออกบทบาททางอารมณ์แห่งความสุข ประสบการณ์จากการสัมผัสเรียนรู้ถึงความงามในเชิงศิลปะ และสัมพันธ์ภาพอันอบอุ่นกับเพื่อน ๆ สิ่งเหล่านี้คือคุณค่าที่เกิดขึ้นในพื้นที่แห่งความสุขที่ได้ร่วมกันสร้างสรรค์ในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

ประติมากรรมนุ่มกับการสร้างประสบการณ์ทางการสัมผัส เป็นแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้โดยวิธีการหนึ่ง สามารถพัฒนาต่อยอดขยายผลไปสู่ชุมชนใกล้เคียงและผู้สนใจต่อไป การสำรวจข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญเพราะทำให้เห็นแนวทางในการสร้างสรรค์ที่เป็นรูปธรรม สามารถพัฒนา ค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมทั้งทางด้านศิลปกรรมและการนำไปใช้ประโยชน์ต่อสังคม ในปัจจุบันการนำศิลปะช่วยเหลือหรือแก้ไขอาการต่าง ๆ ของเด็กพิเศษ หรือที่เรียกว่าศิลปะบำบัดนั้นยังไม่มีที่แพร่หลาย

การสร้างสรรค์ครั้งนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการนำศิลปะเข้าถึงกลุ่มเด็กพิเศษ ซึ่งสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญคือความเรียบง่ายของรูปแบบและรูปทรง การเลือกวัสดุที่เหมาะสม ดูแลเก็บรักษาง่าย สามารถสร้างสรรค์ได้จำนวนมากและประหยัดงบประมาณ เพื่อขยายผลการสร้างสรรคให้พัฒนาและเข้าถึงชุมชนอื่นให้กว้างขวางออกไป

เอกสารอ้างอิง

- กองสารนิเทศ. (2555). *ศิลปะบำบัด ศิลปะเยียวยาใจ*. จดหมายข่าวอาทิตยัสดง, 4(11). สืบค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม 2561. จาก <http://budnet.com/sunset/node/26>
- น.ณ ปากน้ำ. (2522). *หลักการใช้สี*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- Mini Berlin. (2011). *Humanoids*. Retrieved April 20, 2017. from: <https://mimiberlin.com/humanoids/>